پویانمایی «هزار افسان» در ۱۳ قسمت و با روایتی از داستان‌های شاهنامه نوشته و ساخته می‌شود. عباس جلالی یکتا کارگردان، در این باره به مهر گفت: «هزار افسان» یک پروژه از شاهنامه فردوسی است که توانسته، در جشنواره‌های مختلف موفقیت‌هایی کسب کند. برای انتخاب داستان این پویانمایی بیش از یک سال تحقیق شده است و قرار بود تعدادی از داستان‌های شاهنامه بدون کلام به تصویر کشیده و هر داستان در ۷ دقیقه طراحی شود.

روایت‌هایی از شاهنامه پویانمایی می‌شود

ناگهانِ شعر

ماده تاریخ درگذشت استاد فیاض

■ زنده یاد غلامرضا قدسی

خون گری ای قلم که رفت از دست
دانشی مرد بی قرین فیاض
ناله کن ای سخن که لب ز سخن
بست دانشور مهین فیاض
آسمانا سرشک غم افشان
زآن که شد در زمین مکین فیاض
ریز از دیده در هنر که چو گنج
شد به خاک سیه دفین فیاض
ای دریغا که با دلی بیدار
خفت در بستر زمین فیاض
بود دریا دلی عمیق از علم
دیده ای داشت ژرف بین فیاض
داشت بر گرد خرمن فضلش
بس اساتید خوشه چین فیاض
زنده تا بود از بزرگی بود
خاتم علم رانگین فیاض
پرده از راز علم برمی داشت
با بیان خوش و متین فیاض
در طریق گمان نمی زد گام
سالک مسلک یقین فیاض
در جهان ادب به رشته کشید
بس در و گوهر ثمین فیاض
عاقبت از جهان گذشت و گذاشت
سخن نغز و دلنشین فیاض
بهره ها می برد کنون چو برد
بهره از علم و عقل و دین فیاض
گفت قدسی به سال تاریخش
«قائدی بود بی قرین فیاض»(۱)

(۱) این مصرع به حروف ابجد برابر است با ۱۳۹۱ ه.ق

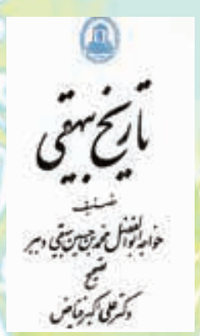

به مناسبت چهل و ششمین سالروز درگذشت دکتر فیاض

دانشی مرد کم نظیر

دکتر سلمان ساکت
استادیار دانشگاه
و رئیس مرکز آثار مفاخر و اسناد دانشگاه فردوسی

دکتر علی اکبر فیاض در سال ۱۲۷۷ خورشیدی در خانواده‌ای خوش نام و فرهنگ مدار دیده به جهان گشود. پدرش، سید عبدالمجید فیاض، از سادات روحانی و از افراد سرشناس مشهد بود که به ثقة الاسلام شهرت داشت و خادم باشی کشیک اول آستان مقدس رضوی و مردی عالم و محترم بود. علی اکبر فیاض بنابر رسم زمانه، در کودکی قرآن را فرا گرفت و سپس به تحصیلات حوزوی روی آورد و در علوم مختلف از محضر استادانی چون سید ابوالقاسم زاغندی، میرزا عبدالجواد ادیب نیشابوری، حاج محمد علی فاضل، آقابزرگ شهیدی و میرزا محمد باقر مدرس رضوی (پدر محمدتقی مدرس رضوی) بهره برد. او پس از تکمیل تحصیلات حوزوی و در سال ۱۳۰۷ خورشیدی به استخدام اداره فرهنگ خراسان درآمد و در دبیرستان شاه رضای مشهد به تدریس پرداخت. در سال ۱۳۱۴ خورشیدی دانش سرای مقدماتی مشهد را بنیان گذاشت و خود ریاست آن را بر عهده گرفت. اما چندی بعد به تهران رفت و پس از اخذ مدرک لیسانس از دانش سرای عالی، به دانشگاه تهران رفت و در سال ۱۳۲۲ ش. دوره دکترای خود را با موفقیت به پایان رساند. فیاض در آن روزگار یکی از مبرزترین دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاه تهران بود تا آنجا که در دوره بیماری استاد ملک الشعرای بهار، از سوی او و به جای او به تدریس گماشته می شد. فیاض علاوه بر زبان های عربی و فرانسه که آن ها را به خوبی می دانست، در مطالعات و پژوهش های خود از منابع انگلیسی، روسی، آلمانی و لاتین هم بهره می برد و بعدها به آموختن زبان چینی هم روی آورده بود.(۱)

***

فیاض از همان روزهای آغازین ورود به تهران، با دکتر قاسم غنی آشنا شد که این آشنایی خیلی زود به دوستی و همکاری علمی انجامید. در آن روزگار قاسم غنی مردنام‌آشنای عرصه علم و سیاست بود که چون استعداد و دانش و همت فیاض را دریافت، زمینه همکاری و رشد فیاض را تا حد امکان فراهم آورد. در آغاز بر آن بودند تا به سفارش وزارت فرهنگ گزیده ای از تاریخ بیهقی را برای تدریس در دبیرستان ها فراهم آورند، اما به تصحیح کل اثر همت گماشتند و در سال ۱۳۲۴ ش. آن را به پایان بردند. دوستی و همکاری غنی با فیاض از این نیز فراتر رفت، تا آنجا که فیاض در انتخابات دو دوره پایانی مجلس شورای ملی در روزگار پهلوی اول، تحت تاثیر مستقیم غنی به نمایندگی مردم مشهد انتخاب شد. حتی حضور فیاض در قاهره به سال ۱۳۲۷ و تدریس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه فاروق اول، به دعوت قاسم غنی صورت گرفت که در آن زمان سفیر ایران در قاهره بود. فیاض در آنجا سلسله سخنرانی هایی درباره «شعر فارسی و تمدن اسلامی در ایران» ایراد کرد که در نوع خود جالب توجه بود. فیاض پس از بازگشت به ایران ماموریت یافت تا دانشکده ادبیات دانشگاه مشهد را تاسیس کند که در سال ۱۳۳۴ به این مهم نایل آمد و خود ریاست آن را به مدت ۹ سال (تا سال ۱۳۴۳) بر عهده گرفت. جالب آن که فیاض در بنیان گذاری دانشکده معقول و منقول (الهیات و معارف اسلامی) نیز نقشی به سزا داشت و مدتی همزمان با ریاست دانشکده ادبیات، سرپرستی آن دانشکده را هم عهده دار بود. او در سال ۱۳۴۳ به تهران بازگشت و در دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران، مدیریت گروه ادیان و مذاهب را بر عهده گرفت و پس از سه سال در ۱۳۴۶ به افتخار بازنشستگی نایل آمد. فیاض در سال ۱۳۴۹ به دعوت دکتر غلامحسین یوسفی به دانشگاه مشهد آمد تا در دوره فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی تدریس کند. در همان سال، کنگره بزرگداشت بیهقی به همت و مدیریت فیاض در مشهد برگزار شد که به حق یکی از مهم ترین کنگره های بین المللی در ایران بوده است. او یک سال بعد در چهارم شهریور ۱۳۵۰ در مشهد جهان را بدرود گفت و در حرم رضوی به خاک سپرده شد.

■ آثار استاد فیاض

دکتر فیاض انسانی دانشمند و جامع الاطراف بود، اما بسیار کم می نوشت و آثار باقی مانده از وی در برابر وسعت دانش او چون قطره ای است در برابر اقیانوس. او اگرچه اغلب خستگی، کمبود وقت و ضعف و سستی جسم به‌ویژه چشم را بهانه می کرد، اما علت اصلی در کم نوشتن او وسواس علمی و دقت نظر کم نظیرش بود که موجب می شد کمتر دست به قلم ببرد و بیشتر بخواند و بیاموزد. با این همه، آثار گران سنگی از او برجای مانده است که عبارت است از:

فهرست کتب منطق در کتابخانه آستان قدس رضوی که در سال ۱۳۰۷ منتشر شده است.

تصحیح تاریخ بیهقی با همکاری دکتر قاسم غنی در سال ۱۳۲۴ ش.

تاریخ اسلام که در سال ۱۳۲۷ منتشر شد و در نوع خود کاری ارزشمند و در خور توجه بود. محاضرات عن الشعر الفارسی و الحضارة الاسلامیه فی ایران به زبان عربی که همان طور که پیشتر اشاره شد، مجموعه سخنرانی های او در قاهره بود که بعدا در سال ۱۳۵۶ ش. به کوشش محمد حسین ساکت به فارسی ترجمه شد و با نام «شعر پارسی و تمدن اسلامی در ایران» انتشار یافت (۲). منطق التلویحات اثر شیخ شهاب الدین سهروردی که در سال ۱۳۲۹ در سلسله انتشارات دانشگاه تهران به چاپ رسید. تصحیح تاریخ بیهقی که در سال ۱۳۵۰ و اندکی پس از مرگ وی در دانشگاه مشهد منتشر شد. بی تردید این کتاب مهم ترین و تاثیر گذارترین اثر استاد فیاض بوده است. او این تصحیح جدید را ۲۵ سال بعد از تصحیح قبلی خود که با همکاری قاسم غنی فراهم آورده بود، به دست انتشار سپرد و به حق با تدارک نسخه های خطی بیشتر و کهن تر یکی از بهترین و زیباترین آثار زبان فارسی را احیا کرد. سال هاپس از درگذشت فیاض، محمد عظیمی مجموعه مقالات و نوشته های او را به همراه چند یادداشت که در رثای او نوشته شده بود، از جمله نوشته های دکتر یوسفی و تقی بینش، گردآوری و در سال ۱۳۸۳ با نام چشمه فیاض در دانشگاه فردوسی مشهد منتشر کرد (۳). بی تردید فیاض یکی از بزرگ ترین استادان زبان و ادبیات فارسی بوده است که چه در حوزه تحقیق و پژوهش و چه در زمینه پرورش شاگردان مبرز و چه در کار بنیان گذاری نهادهای علمی، شاخص و کم نظیر بوده است.

***

چند روز پس از درگذشت دکتر علی اکبر فیاض، باقر پیرنیا، استاندار دانش دوست و فرهنگ مدار آن روزگار خراسان، در نامه ای به شهردار وقت مشهد از او می خواهد که یکی از خیابان های شهر به نام این بزرگمرد عرصه علم و فرهنگ نام گذاری شود. این پیشنهاد ارزنده گویا در آن روزگار به عمل در نیامد، اما امروز که شورای شهر با رویکردی جدید و فکری تازه روزهای آغازین فعالیت خود را پشت سر می گذارد، شایسته است این پیشنهاد را بعد از گذشت بیش از ۴۵ سال جامه عمل بپوشاند تا پاسداشتی باشد به سال ها خدمات فرهنگی این مرد فرزانه در شهر مشهد.

■ منابع:

۱- «فیاض، علی اکبر»، محمدجعفر یاحقی، دانشنامه زبان و ادب فارسی، به سرپرستی اسماعیل سعادت، تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ۱۳۹۳.
۲- شعر پارسی و تمدن اسلامی در ایران، علی اکبر فیاض، ترجمه محمدحسین ساکت، مشهد، ۱۳۵۶.
۳- چشمه فیاض، گردآوری: محمد عظیمی، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۸۳.

گزارش

در همایش «فردوسی-اخوان» مطرح شد

از گزارش فرزند اخوان تا وعده جدی عضو شورای پنجم مشهد برای احیای توس

سی و نهمین گردهمایی مؤسسه فرهنگی خردسرای فردوسی، همزمان با سالروز درگذشت مهدی اخوان ثالث با عنوان همایش «فردوسی-اخوان» برگزار شد. به گزارش خراسان در این آیین که با استقبال کم نظیر علاقه مندان و حضور پرشمار اعضای شورای پنجم مشهد به ویژه اعضای کمیسیون توسعه توس این شورا و مسئولان همراه بود، ابتدا دکتر یاحقی، مدیر خردسرای فردوسی در سخنانی کوتاه از فرهنگ به منزله آب یاد کرد و گفت: فردوسی نشانه روشن این فرهنگ و هویت است که هر نوع بی اعتنایی به فردوسی بی اعتنایی به خودمان است و زندگی و حیات ما به دو عنصر هویتی اسلام و ایران گره خورده است که هیچ گاه از یکدیگر جدا نمی شوند. دکتر یاحقی اخوان را نیز فردوسی زمانه دانست که باید گرامی داشته شود و این نشانه های هویتی است که ما را از گزند فرهنگ های مختلف در امان می دارد. در ادامه دکتر پاپلی یزدی از «فردوسی و احیای توس» سخن گفت و با ارائه تاریخچه‌ای از روند احیای توس و اشاره به گذشت ۲۱ سال از فرمان رهبری، از وضعیت موجود انتقاد کرد. وی به بازدید آیت ا... علم الهدی از توس و توصیه های ایشان برای رسیدگی به وضعیت نامطلوب توس و آرامگاه فردوسی اشاره کرد و افزود: امیدواریم شورا و شهرداری جدید نیز در خور جایگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی گام بردارند و قطار شهری را به توس برسانند و سرویس اتوبوسرانی به صورت مستقیم به سمت فردوسی انجام شود. در ادامه دکتر قیامتی با عنوان: «آیین شهریاری در شاهنامه»، دکتر فرزانه بهار با عنوان: «آیین شهریورگان در ادبیات حماسی» و دکتر بهرام پروین گنابادی با عنوان: «شاخصه های شعر و اندیشه اخوان» سخنانی ایراد کردند و دکتریحیی حدادی ابیانه شعری در بزرگداشت اخوان خواند. سخنران بعدی که به دعوت مجری مراسم، دکتر امیر الهامی به جایگاه دعوت شد، زرد شت اخوان ثالث، فرزند اخوان بود که با ارائه گزارشی از روند چاپ آثار پدرش از انتشار غیرقانونی و بدون مجوز برخی ناشران گله کرد و با اشاره به دریافت مجوز نشر اظهار امیدواری کرد سامانی به نشر آثار زنده یاد اخوان داده شود. وی افزود: بعد از فوت اخوان بسیاری از ناشران با تصور این که فرصت خوبی است برای سودآوری، آثار اخوان را بدون مجوز منتشر کردند. من به سختی مجوز نشر گرفتم تا بتوانم تا حدی جلوی این کار را بگیرم. زنده یاد اخوان به شهادت زندگی و آثارش بسیار مهربان بود و اعتقاد داشت اشعارش باید ارزان به دست جوانان برسد. مجموعه های مختلف اخوان را از شعر و مقالات منتشر کردیم که با استقبال علاقه مندان همراه بود. این استقبال ما را برآن داشت تا به شکل جدی، پاکیزه و مطابق میل مخاطب، اشعار و مقالات او را حتی آن هایی که چاپ نشده است، به صورت حرفه ای منتشر کنیم. امثال و حکمی که اخوان جمع آوری کرده است با عنوان ذیلی بر امثال و حکم دهخدا را منتشر خواهیم کرد که در واقع حواشی اخوان است بر امثال و حکم دهخدا. همچنین نقد و بررسی شعر اخوان، منتخبی از اشعار وی با صدای خودش و داستان منظوم قصه شهر سنگستان را به صورت نمایش نامه صوتی منتشر کردیم. سخنران بعدی امیر شهلا، عضو شورای اسلامی شهر مشهد بود که از عزم جدی اعضای شورای پنجم برای احیای توس گفت. وی افزود: برای اولین بار در نظام شورایی مشهد کمیسیون ویژه توسعه و عمران توس را در شورای پنجم راه اندازی کردیم و طرح تفصیلی احیای توس ملاک عمل برای توسعه توس خواهد بود. شهلا با اشاره به این که شهرداری مشهد شش هزار میلیارد تومان بدهی دارد، بنابراین ما راهی جز توسعه گردشگری نداریم و آرامگاه فردوسی نیز می تواند قطب گردشگری کشور و حتی خاورمیانه شود، افزود: بضاعت مادی و معنوی میراث فرهنگی هم برای احیای توس پای کار بیاید. ما باید باور کنیم توسعه توس و توجه به عظمت فردوسی تضادی با بارگاه منور رضوی ایجاد نمی کند و احیای توس مطالبه جدی رهبر معظم انقلاب و مسئولان است. وی تاکید کرد: برای احیای توس بخش خصوصی را وارد کار خواهیم کرد.

فرزندان ممتاز کارکنان روزنامه خراسان سال تحصیلی ۹۶-۹۵

ستاره امروز، خورشید فرداست

معلمی، کشف ستاره هاست و ستاره های امروز، خورشید های فروزان ایران فردایند و (فردا سازان) جمهوری اسلامی، سهم خانواده بزرگ (خراسان) در سپهر آینده نیز ستاره باران است. این را نیز مرهون تلاش معلمانی هستیم که نقش پیامبر گونه خود را در حد اعلا به انجام رساندند. لذا از همه معلمان بزرگ و مدیران و کارکنان مدارس و مراکز آموزشی صمیمانه قدردانی می کنیم.